

[Steen.]

de ærede foregaaende Talere. Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch drog den Slutning af denne almindelige Enstemmighed, at herigennem var i Virkeligheden ført Beviset for, at Planøkonomien alligevel var det rigtige, men jeg maa være enig med det ærede Medlem Hr. Himmelstrup i den Betragtning, at denne Virksomhed egner sig ikke til at afgive virkelig værdifulde Erfaringer med Hensyn til Planøkonomiens Betydning. Jeg vil sige til de to ærede Talere, at det er jo heller ikke nødvendigt for os at tage saadanne Tvivls-tilfælde, der er Omraader nok — og der trænges jo paa for at skabe flere —, hvorpaa vi i de kommende Tider kan anstille vore Studier. Men hvad jeg ved Siden heraf vil gøre opmærksom paa, er, at der efter vor Opfattelse under denne Ordning har udviklet sig en urimelig gunstig Stilling for et privat Selskab, nemlig Selskabet De danske Spritfabrikker.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller fremkom med den Udtalelse, at vi jo maatte være klar over, at vi havde en Ordning, og en Ordning, som meget vel kunde fortsættes. Naturligvis kan denne Ordning fortsættes, men hvis der i det ærede Medlems Udtalelser skulde ligge, at det ærede Medlem ansaa den Ordning, vi havde, og paa hvis Fortsættelse han peger som en Mulighed, som en rimelig Ordning, Samfundet og et privat Selskab imellem, naar Samfundet yder det private Selskab den Beskyttelse, der her er Tale om, saa maa jeg erklære mig uenig med det ærede Medlem. Jeg ser Lovforslagets Hovedformaal deri, at man søger at faa den urimelig gunstige Stilling, Selskabet har, rettet saaledes, at hver paa rimelig Maade faar sit, og til dette Lovforslagets Hovedformaal tilsiger jeg vor Medvirken.

Hvad Lovforslagets andet Punkt angaar, nemlig Gærproduktionen, gælder de Betragtninger, som med stor Styrke og med Rette kan gøres gældende over for Spritten, aldeles ikke paa samme Maade. Samfundets Interesse, naar det drejer sig om Gæren, er at sikre Forbrugerne Gæren til en Pris, der virkelig er velbegrundet i Produktionsomkostningerne. Her melder sig jo for alle os gamle Frihandelsmænd det naturlige Spørgsmaal: Ja, men er den frie Konkurrence da ikke her den rigtige, den sunde og naturlige Vej? Jeg har overvejet det nøje med mig selv og her som andetsteds taget den Lære af Fortiden, som den stiller til min Raadighed — og hvad siger saa Fortiden mig? Den siger, at i et Tidsafsnit,

hvor Statsmagten ingen Hindringer lagde i Vejen for den frie Konkurrence, kom vi alligevel til at opleve et faktisk Monopol. Og hvorfor? Ja, der dukkede af og til noget op, der lignende Tilløb til en konkurrerende Virksomhed til det, der allerede bestod, og som var saa mægtigt, at det var bestemte for Prisansættelserne. Det blev ikke til mere end et Tilløb, pludselig forsvandt Konkurrencen, og hvorfor? Hvad ved jeg, men væk var den, og saa havde vi det Resultat, paa Grundlag af hvilket vi nu forhandler: det faktiske Monopol.

Ser jeg paa Stillingen, saaledes som den tegner sig for mig i Dag, staar den Virksomhed, hvis Forhold det her drejer sig om at tilrettelægge frem i Tiden paa Grundlag af Aftale med Statsmagten, med hele Produktionsapparatet, et Produktionsapparat, som er moderniseret og, hvad der ikke er mindst væsentligt, ogsaa til Dels amortiseret under den hidtidige Ordning. Der kan derfor for mig ikke være fjerneste Tvivl om, at Statsmagten, naar Gærproduktionen nu gaar ind under den samlede Ordning og Aftale, paa det Grundlag, Lovforslaget tilsigter at tilvejebringe, paa den mest effektive Maade kan sikre Forbrugerne Gæren til en Pris, der er lavere, end Resultatet vilde blive ad den frie Konkurrences Vej.

Saaledes som Forholdene nu engang har udviklet sig, og ud fra de her fremførte Betragtninger giver jeg Tilslutning til, at ogsaa Gæren inddrages under den Aftale, det drejer sig om. Med disse Bemærkninger tilsiger jeg vor Medvirken til Lovforslagets hurtige Gennemførelse.

Hans Hansen (Rørby): Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller fremhævede den Dygtighed, hvormed De danske Spritfabrikker har løst deres Opgave, men føjede til, at de jo ganske vist heller ingen har haft at konkurrere med. Nej, det er netop Sagen, og derfor tror jeg, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller kunde have sparet os for denne Udtalelse. Jeg tror ikke, det ærede Medlem, og for Resten heller ikke den højtærede Handelsminister, er i Stand til at bedømme den Dygtigheds-Udfoldelse, der sker under Besiddelse af et Monopol. Jeg tror, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har lige saa lidt Forudsætning for at kunne bedømme De danske Spritfabrikkers Dygtighed, naar der ingen Konkurrence er, som jeg tror, en Handelsminister — uden Forklævnelse af den nuværende højtærede Handelsminister og kommende Handelsministre — vil have Forudsætning for at paatage sig den